

Overeenskomst med Fæsterne, eller naar Gaarden bliver sæfteledig, med mindre man vil sælge den med Fæstehestet paa, og det kan man ikke engang uden med Fæsternes Samtykke, altsaa skal man, som sagt, enten have Fæsternes Samtykke eller bie til Gaarden er sæfteledig, og dette gaar ikke saa meget hurtigt for sig; thi Fæsterne doe ikke altid efter som det kunde være Godseierens beqvemt for at kunne faae en Hænder sluttet, og selvfølgelig kan han ikke vente syn- derlig Fordeel ad denne Vej; det vil sige, en Fordeel, der kunde have Noget at betyde i Sammenligning med hvad hele Godset er værd for ham, eller hvad det indbringer, og den Fordeel han kunde have ved at faae endeel af enkelte Kjøbssummer i sin egen Lomme, er i Forhold til hele Godsets Værdie saa liden, at den for mig at skjønne vilde være for Intet at regne. Det forekommer mig derfor, at der ikke er nogen Fare ved at gaae den anvisste Vej; jeg troer ikke, at Godseierens Moralitet vil blive udsat for Fare ved at holde sig til det friere System, om jeg saa maa kalde det, som Majoriteten har foreslaaet, og jeg troer ikke, at Fæsterne ville komme i nogen Ulykke ved at der gives saameget større Afgang til at faae Selveiendom indført, som i det nærværende Forslag fra Udvalgets Majoritet er givet, fremfor det Forslag, der er fremkommet fra Udvalgets Minoritet. I Genhold dertil tillader jeg mig at anbefale det af mig i Forening med flere i Udvalget stillede Forslag, som er anført i Endringsforslagene under Nr. 1 og 3.

L. Scholer: Jeg har ei kunnet være enig med Comiteens Majoritet i dens Affattelse af § 1, thi jeg kan ikke Andet end paa det Bestemteste udtale mig imod den Anskuelse, som Majoriteten har søgt at ville gjøre glæbende, at man ikke bør og ikke kan ville gjøre nogen Indskrænkning i Lehnbesiddernes Dispositionsfrihed med Hensyn til sæfteledige Gaarde, naar disse skulle overgaae til Selveiendom. Vel veed jeg, at Lehnbesidderne kunne bortfæste Gaardene til hvem de ville; der paahviler dem i saa Henseende ingen juridisk Forpligtelse, men der paahviler dem en moralsk Forpligtelse, som hidtil i Regelen har været fulgt, og som vistnok ogsaa vil følges saalænge der er Fæstegods. Men

naar det skal overgaae til Selveiendom, da komme vi ind under ganske andre Forhold, da ville mange Lehnbesiddere søge at godtgjøre, at de ere nødte til, at sælge til Fremmede, og da vil, efter min Anskuelse, mangfoldige Fæstefamilier blive udstødte fra deres Fædrenehjem, hvis man ikke ved Loven søger at forhindre det. Vel skylder jeg i Sandhedens Interesse at indrømme, at der er Lehnbesiddere, som ere humane imod deres Fæstere, jeg kjender Saadanne fra mit Hjem, og om hvilke jeg har den Overbeviisning, at de, naar Loven udkommer, kun ville sælge til Fæsterne, forsaavidt det er dem muligt, og i det Hele varetage deres Interesse, men der gives ogsaa ubarmhertige og pengegrubbe Lehnbesiddere, som ikke ville tage disse Hensyn, men som blot ville tage Hensyn til den større Gevinst. I Genhold til disse Anskuelser har jeg tilladt mig at stille til § 1 det, som i forrige Session blev vedtaget her i Folkethinget, at de nemlig kun maa sælge til Fæsterne, deres Børn eller Svigerbørn og de Fleste, som i Comiteen have udtalt det Duffelige i at fremme Selveiendom, de have ogsaa udtalt, at de vare enige om, at de kun burde sælge til Fæsterne eller deres Familie, og naar man er enig derom, saa formaaer jeg ikke at indsee, hvad der skulde være til Hinder, for at gjøre denne Tilpointing til Gen. Jeg har fremdeles i Comiteen forbeholdt mig Ret til at slutte mig til Endringsforslaget under Nr. 5, og ligeledes, hvis mit Forslag til § 1 og mit subödiarie Forslag ikke skulde blive antaget, har jeg forbeholdt mig Ret til at slutte mig til Forslaget under Nr. 18.

Der blev omtalt af den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 1ste Valgfreds (Bøgger), at der var kommet Andragender denne Sag betreffende; ja der er kommet mange Andragender, der er kommet Andragender fra de fleste Fæstere under Lehnsgodserneovre i Sjælland og fra Mangfoldige paa Derne, der er kommet Andragender med Tustinder af Underkrifter, hvori de søge Beskyttelse hos Folkethinget mod formeentlig Forurettelse; jeg har nu vel hørt, at man har sagt, man kunde ikke tage Hensyn til saadanne Andragender, men jeg vil dog spørge, om vi, som ere valgte til